

Strandvisserij lang niet uitgestorven

Een plat net op het strand waarin de vis bij afgaand tij komt vast te zitten. (foto gw)

DOOR DE MEDIA-AANDACHT VOOR de bijvangst van bruinvissen bij de warrelnetvisserij voelt de strandvisserij zich geïmponeerd en oordeelt dat niet zij, maar de Franse warrelnetvisserij schuldig is aan de onnodige sterfte van zeezoogdieren. Ook in Nederland, waar geen strandvisserij bestaat, spoelen regelmatig bruinvissen aan, verdedigen de strand vissers zich. Omwille van de actualiteit vond de redactie van **De Grote Rede** (1) het zinvol om de Vlaamse strandvisserij in een bijdrage van in al zijn facetten uitvoerig te bespreken. Voor ons artikel hebben we van die informatie uitvoerig gebruik gemaakt.

HET STRANDVISSSEN WORDT al eeuwen beoefend langs de Vlaamse kust. Uit oude geschriften is bekend dat *Filips de Stoute* al in de 13de eeuw moest optreden tegen vissers die daarbij te kleine mazen gebruikten. Zeker in vroegere tijden was elke gevangen vis immers een welgekomen bron van eiwitten. Tegenwoordig is de strandvisserij een vrijetijdsbesteding voor enkele honderden liefhebbers. Dé doelsoort is tong, die de voorbije maanden dicht bij de kust zat.

De strandvisserij, inzonderheid het gebruik van warrelnetten, ligt al langer

dan vandaag onder vuur. Bijna tien jaar geleden vond bioloog-strandvisser *Patrick Van Hooimissen* al dat 'extreem geïnspireerde groene jongens het op de strandvisserij gemunt hebben' (2). Om hun rechten te verdedigen verenigden een tachtigtal strandvissers van Koksijde-Oostduinkerke zich in 1995 in de *De Strandvisschers van den Uytbank* om deze visserscultuur in leven te houden en te verdedigen.

De Grote Rede zegt dat de redactie met het uitgebreid artikel in de eerste plaats de passieve strandvisserij, zoals die vandaag wordt beoefend op het Vlaamse strand, objectief wil duiden. De actieve strandvisserij, zoals kruien, garnaalvissen te paard of hengelen, valt buiten dat bestek.

Netten

Bij strandvissen wordt gebruik gemaakt van diverse soorten in de zandbodem verankerde netten. Daarom valt deze activiteit onder de noemer van passieve visserij, waarbij de buit ontstaat zonder directe actie van de visser. De strandvisser zet zijn net(ten) uit bij laagtij en laat het (in theorie) een tij staan. Bij het eerstvolgende laagtij wordt het net leeg-gemaakt.

Drie types van strandnetten zijn in gebruik:

Platte netten, ook wel tongnet, beuzenet of carrellet genoemd, zijn enkelwandige, rechthoekige netten die horizontaal op het strand verankerd worden. De visser graaft drie van de vier pezen (3) in en richt de vrije pees (voorzien van vlot-ters) landwaarts. De vrije pees kan bij

vloed een 40 cm boven de bodem getild worden. Vis die bij vloed het nat strand opzoekt komt bij afgaand tij in het net vast te zitten. Bij het leeghalen van het net vindt de visser de platvissen onder het net in het zand verborgen.

Fuikvormige netten hebben een brede opening die uitloopt in een lange kuil die voorzien is van een keerkuil of keerkwant. De keerkuil verhindert ontsnappingen. Strandfuiken hebben meestal een rechthoekige netopening, waarvan de bovenpees voorzien is van vlot-ters. Fuiken worden evenwijdig aan de waterlijn geplaatst met de netopening naar het zuidwesten gericht. Er bestaan zowel enkelwandige als driewandige fuiken. We onderscheiden twee verschillende technieken::

- Ankerkuilen, korren of fuiken of die aan drie punten verankerd zijn, twee vooraan en één aan de kuil. Het verankeren gebeurt aan de hand van anker-tjes, velgen of diep in het zand geslagen pinnen.

- Kartenetten die bevestigd zijn aan metalen staven, waardoor het net permanent opgehouden wordt. Voor één karte heeft men twee staven nodig. Meestal worden meerdere karten naast elkaar geplaatst, waardoor men voor twee karten drie staven nodig heeft.

Het warrelnet, warnet, kieuwnet of ook wel staande want genoemd, is – in tegenstelling tot de vorige twee types – nog maar recent in gebruik bij strandvissers.

Warrelnetten zijn enkelwandig of driewandig (type trémail: bestaat uit drie netstukken waarvan onder- en boven-

Politiereglementen op strandvisserij in vijf kustgemeenten

De kustgemeenten Bredene, Oostende, Middelkerke, Koksijde en De Panne hebben een lokaal politiereglement voor de beoefening van strandvisserij. Met uitzondering van De Panne, is een strikt persoonlijk registratiebewijs vereist. Afhankelijk van de betreffende kustgemeente wordt een strook van 50 of 100 m per strandvisser toegekend, waarbinnen (behalve in Bredene) men een beperkt aantal netten mag plaatsen. In vijf van de zes genoemde gemeenten werden in april 2006 in totaal 306 vergunningen uitgereikt.

De bepalingen in het politiereglement van de kustgemeenten is in grote lijnen gelijklopend. Zo verbieden alle kustreglementen het plaatsen van staken, ankers of andere materialen voor het vastmaken van netten op het strand tijdens het toeristisch seizoen (juni-september). De zones waar strandvissen toegelaten is (zowel netten als lijnen) is beperkt. Zo is de strandvisserij verboden in de badzones tijdens het toeristisch hoogseizoen, op plaatsen waar vaartuigen zee kiezen en ter hoogte van surf- en zeilposten. In alle kustgemeenten geldt de regel dat de staken, ankers of tuigen voor het vastmaken van netten elk afzonderlijk duidelijk gesignaleerd moeten zijn door middel van één of meerdere goed zichtbare gele merken of boeien.

	Bredene	Oostende	Middelkerke	Nieuwpoort	Koksijde	De Panne
Registratiebewijs strandvisserij vereist	ja	ja	ja	ja	ja	neen
Max. lengte beviste zone per strandvisser	100 m	50 m	100 m	100 m	50 m	100 m
Max. aantal vistuigen per strandvisser	-	2	-	-	10	4
Aantal vergunningen anno april 2006	40	57	64	28	117	-

(Bron: Codex Wetgeving Kustzone & info lokale milieu- en politiediensten)

kant samen bevestigd zijn op de onder-respectievelijk de bovenpees). De onderpees is voorzien van loodblokjes en de bovenpees draagt vlotters. De buitenste netten hebben een grote maaswijdte. Hiertussen zit het centrale net dat hoger is dan de buitenste netten en een kleine maaswijdte heeft. Het centrale net vormt een zak waarin de vissen kunnen verwarren. Het net wordt steeds opgesteld evenwijdig aan de kust, is 50 tot 100 m lang en bevestigd aan ankers of betonblokken.

Een ander type warrelnet is het Deense systeem. Hierbij zijn de onder en bovenpees met elkaar verbonden door touwen die korter zijn dan het gestrekte net, waardoor zich eveneens een vangzak vormt.

Bijvangst

Bij gebruik van warrelnetten stelt zich het probleem van de bijvangst van zoogdierachtigen. Om deze bijvangst bij de professionele visserij met warrelnetten zoveel mogelijk te beperken heeft de Europese Commissie verregaande maatregelen ingevoerd.

Bijvangst bij recreatieve strandvisserij met warrelnetten vindt vooral plaats in het voorjaar, wanneer bruinvissen tot zeer dicht bij het strand hun voedsel zoeken. In een nieuw Ministerieel Besluit werd het gebruik van warrelnetten ingeperkt. Tegenstanders (o.a. Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, een departement van het Koninklijk Belgische Instituut van Natuurwetenschappen) waren voorstander van een totaal verbod op het gebruik van warrelnetten.

De Vlaamse overheid heeft een aantal nieuwe bepalingen uitgevaardigd op het gebruik van warrelnetten (MB 21.12.06). Enkelvoudige warrelnetten mogen nog gebruikt worden, maar meerlagige (type

trémail) zijn verboden. De toegelaten afmetingen van warrelnetten zijn vastgelegd op een maximumlengte van 50 meter en hoogte van 80 cm. Iedere strandvisser mag maximaal twee warrelnetten gebruiken, met uitzondering van de periode maart, april en mei wanneer slechts één net toegelaten is.

Waar

De strandvisserij wordt het meest intensief beoefend aan de westkust met een zeer hoge activiteit tussen Nieuwpoort en De Panne. In de andere kustgemeenten komt strandvisserij ook voor maar in een minder hoge dichtheid. Tussen Nieuwpoort en De Panne kun je op diverse plekken alle netsystemen samen aantreffen: een rij platte netten op het strand, met iets dichter bij de waterlijn een aantal fuiken of kartenetten en net aan de rand van de waterlijn warrelnetten.

Naast platte netten, ankerkuilen en kartenetten wordt in de Vlaamse strandvisserij sinds kort ook gebruik gemaakt van warrelnetten. In Oostende is het gebruik van warrelnetten op het strand verboden.

De kustgemeentes, uitgezonderd De Panne, verstrekken een registratiebewijs per strandvisser. Deze registratie is verplicht en strikt persoonlijk. De staken, ankers of alle andere gebruikte materialen voor het vastmaken van netten moeten voorzien zijn van het identificatienummer dat vermeld is op het registratiebewijs.

Enkele kustreglementen vermelden expliciet dat de vaste netten droog moet komen te liggen bij laagtij en dat het net minstens éénmaal om de 24 uur gelegeerd moet worden.

Het aantal personen dat strandvisserij beoefent ligt hoger dan in de tabel vermeld. Omdat niet elke kustgemeente vergunningen

uitschrijft, kan er geen exact cijfer bepaald worden voor de omvang van de strandvisserij.

Een theoretisch rekensommetje op basis van het aantal afgeleverde vergunningen in vijf kustgemeenten geeft aan dat er minimum 22 km strand bezet wordt door de strandvisserij.

Welke vissoorten

Dé doelsoort van de strandvisserij is ontegensprekelijk de tong, die vooral in het voorjaar (maart-april) gevist wordt. Onze kust is immers een kraamkamer voor tong die in het voorjaar ondiepe, intertidale zones opzoekt om te paaien. In het najaar staat met name jonge kabeljauw op het verlanglijstje. Tarbot, griet, schol en zeebaars zijn eveneens gegeerde vissoorten. Verder behoren haring, makreel, harder, wijting, fint en occasioneel een kleine haai tot de vangstmogelijkheden. De bijvangst bestaat vooral uit strand-, zwem- en noordzee-krabben, kwalen en inktvis.

Wat wel en wat niet mag

Strandvisserij valt onder de noemer sportvisserij. De algemene regels voor de sportvisserij gelden dan ook voor de strandvisserij. In het Kustreglement (KB 04.08.81) wordt strandvisserij omschreven als 'het uitzetten vanaf het strand van netten of lijnen met haken in een zone gelegen tussen de hoogwaterlijn en de denkbeeldige lijn 150 m zeewaarts gelegen van de laagwaterlijn'.

Het recreatieve gebruik van warrelnetten bij strandvisserij is niet toegelaten beneden de laagwaterlijn (K.B. soortenbescherming, 21.12.2001). en in gebieden behorende tot een GEN (Grote Eenheden Natuur) of GENO (Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling), zoals de strand-natuurreservaten Baai

van Heist en de IJzermonding.

Een KB bepaalt dat de communautaire technische instandhoudingsmaatregelen die gelden voor de beroepsvisserij ook van toepassing zijn voor de strandvisserij. De reden hiervoor is dat bepaalde vormen van strandvisserij-seizoensgevijs uitgroeiden tot activiteiten die niet meer enkel konden gekwalificeerd worden als tijdverdrijf en dat dit leidde tot concurrentievervalsing met de beroepsvisserij.

De strandvisserij is wettelijk omschreven als een vorm van recreatie. Dit betekent dat de vangsten niet in de handel mogen gebracht worden.

Er moet bescherming verzekerd worden voor de visbestanden in de getijdenzone. Deze bescherming omvat de technische bepalingen die beschreven worden in de EG-verordeningen. Het betreft de bepalingen over minimummaaswijdte van de netten en de minimumaanvoerlengte van de vis.

Voor de strandvisserij geldt een minimum maaswijdte van 70 mm voor de ankerkuilen en voor de platte ingegraven netten. Deze netten mogen geen netdelen bevatten met kleinere maaswijdte. Voor de tongvisserij met warrelnetten geldt een minimum maaswijdte van 90 mm.

De minimumaanvoerlengte (MB 26.01.06 (artikel 7) bedraagt: bot 25 cm, griet 30, kabeljauw 40, makreel 30, poon 20, schar 23, schol 27, tarbot 30, tong 24, tongschar 25, wijting 27, zeebaars 36.

Controlebevoegdheid

Het toezicht op het naleven van de wetgeving op de strandvisserij is toegekend aan de Dienst voor Zeevisserij en de politiediensten. Op het departement van de Beheerseenheid Mathematische Model (BMM) kan voor bepaalde aspecten van de controle worden ingeschakeld. (gw)

(1) "Strandvisserij in de kijker" door Karen Rappé (Universiteit Gent) in "De Grote Rede", nr 18, april 2007, informatieblad uitgegeven door het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende, tel. 059-34.21.30, e-mail: info@vliz.be, website: www.vliz.be
(2) HVB 6 november 1998 p. 8: "Strandvisserij moet blijven"

(3) Pees: zijkant van een net. Er wordt onderscheid gemaakt tussen bovenpees (soms voorzien van vlotters om het net open te houden) en een onderpees (soms verzwaard om het op de bodem te houden).

Nederland staat bol van Michiel de Ruyter evenementen

Dit jaar is het 400 jaar geleden dat Michiel Adriaenszoon de Ruyter (Vlissingen 1607-Stromboli 1676) werd geboren. Ter herdenking van een van de grootste Nederlandse zeevaarders aller tijden wordt een groot aantal activiteiten georganiseerd. In de geboortestad van De Ruyter, Vlissingen, staan alle evene-

menten in het teken van de volksheld. Ook in Amsterdam, Lelystad en andere plaatsen wordt men aan de beroemde admiraal herinnerd. Wie deze zomer Nederlandswaarts trek kan op vele manieren een stuk maritieme geschiedenis oppikken.

De status van volksheld heeft Michiel de Ruyter te danken aan het feit dat hij de Engelsen en andere belagers van de Verenigde Nederlanden versloeg en zelfs de gecombineerde oorlogsvloten van Frankrijk en Engeland wist te bedwingen.

Bijna iedereen kent Michiel de Ruyter, bijgenaamd Bestevaër of grootvader, maar wie weet nog precies waarom hij zo beroemd is? Als zeeman beschikte hij naast moed en vechtlust over veel strategisch en tactisch inzicht. De Vierdaagse Zeeslag voor de Engelse kust (1666) was de Ruyters eerste grote overwinning. De Engelsen verloren 17 schepen en telden circa 5000 slachtoffers. Maar ook onder de Nederlandse zeelieden waren 2000 doden en gewonden te betreuren. Het ging dus om een bloedige strijd met veel ellende en doden. Daarna leidt De Ruyter, die de titel voert van de speciaal voor hem ingevoerde hoogste militaire rang van luitenant-admiraal-generaal, nog vele zeeslagen: de tocht naar Chatham (1667), de slag bij Solebay (1672), de slag bij Kijkduin (1673) en de slag bij de Etna (1676). In de slag ter hoogte van Stromboli en de Etna behaalde De Ruyter de overwinning, maar raakte zijn beide benen kwijt. Hij stierf aan de gevolgen daarvan op 29 april 1676.

Op 18 maart 1677, bijna een jaar na zijn overlijden, werd Michiel de Ruyter begraven in de Nieuwe Kerk in

58ste Garnaalfeest

Op zaterdag 23 en zondag 24 juni staat te Oostduinkerke het 58ste Garnaalfeest op de kalender. Op de vooravond van het garnaalweekend worden het nieuwe Mieke Garnaal en haar eredames voorgesteld.

Zaterdag 23 juni start het Garnaalfeest met een snuffelmarkt op het Fabiolaplein (11-18 u.). De paardenvissers zorgen voor zelfgemaakte paardenvisserssoep. Om 12 u.30 vertrekken de garnaalvisserij te paard uit Oostduinkerke-Dorp naar het strand voor een wedstrijd garnaalvissen voor paardenvissers en kruiers ter hoogte van het Astridplein (13 u.15). Daarna wordt de buit gekookt op het Astridplein.

Zondag 24 juni trekt de folkloristische garnaalstoet door de straten van Oostduinkerke, een evenement dat al sinds 1950 bestaat. Start om 15 u. 30 uur.

CREVITS

import - export - allerlei kettingen en kettingmatten - ankers - herbruikbare materialen - visserijbenodigdheden - rubber bollen en rubber ringen

Marcus Gerardstraat 12, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050/ 54 48 33
Boomkorstraat 10, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050/ 54 45 85
H. Baelskaai 18, 8400 Oostende. Tel.: 059/ 32 50 13
Telefoneren vanuit Nederland:
09/ 32 50 54 48 33
Fax 050/ 54 79 11